

DESPRINDERE LENTĂ

MIHAIL GRĂDESCU

***Orice carte este istoria unei nedreptăți sociale,
a unei erori sau a unei iubiri.***

— Doamne, spune tipul din fata mea, au schimbat ăștia manualele școlare. Complet le-au schimbat. Nu știu ce interes urmăresc, dar fiecare generație e educată în spiritul altor „adevăruri fundamentale” decât generațiile care o preced. Poate că îi interesează să creeze între noi o stare de incomunicabilitate, sau altceva de genul ăsta... „Pe vremea mea”, cum ziceau ăia dinainte, când eram eu tânăr - ne bârâiau la cap cu altă propagandă. Fiindcă, să știi de la mine, „adevărurile fundamentale” sunt propagandă și nimic altceva. De exemplu, dacă ai fi pomenit numai de parapsihologie în tinerețea mea, erai gata. Sau de OZN-uri. Nu-i vorbă, că și acum asta reprezintă un risc - eu urmăresc problema și toți ăștia care vorbesc de OZN-uri mor ciudat. Uite, chiar și artiștii... Caută ăștia fel de fel de explicații pentru moartea lui Jimmy Hendrix - dar eu cred că e în legăturii cu chestia asta cu OZN-urile. Știi că a fost urcat în slăvi - mare artist mare - și-a făcut de cap, a spus tot ce a vrut, a zis de Vietnam când la ei nu era voie, nu i-au făcut nimic, a fumat marihuana și s-a masturbat pe scenă, nu i-au făcut nimic - la ei îi lasă pe artiști să se dea în bărci, au un adevărat cult al marilor artiști, cum îl avem noi pe al politicienilor și soldaților (ei îl au și pe al filozofilor - uite, Sartre, de exemplu...), dar, Hendrix, vreau să zic, cum a făcut un cântec cu OZN-uri, cum a încurcat-o. Ai ascultat *UP FROM THE SKIES* de pe *AXIS: BOLD AS LOVE?* (fac semn din cap că nu - sincer să fiu, mă cam plictisește cu vorbăria lui -

m-aș duce mai degrabă să dansez și eu, ca ceilalți din grupul meu, cu vreo gagică, la discoteca lor, dar m-a agățat ăsta și nu pot să plec așa, pur și simplu – cică e unul dintre ăia „marii” din gașca ăstora – până și ministrul îi acordă importanță, iar eu nu m-am prea lămurit care este protocolul lor). Ei bine, zice tipul, eu cred că de la asta i s-a tras lui Hendrix. Ascultă *UP FROM THE SKIES* cu atenție și o să vezi că e ceva mai special...

Tipul pare la vreo 40-45 de ani. N-am reținut cum îl cheamă: Tudor Popescu, sau Ungureanu, sau Grănescu... E îmbrăcat cu blugi, poartă o geacă din piele neagră și are un aer destul de snob, ca toți ăștia din grupul de la București, pe care nu prea știi de unde să îi apuci. Se spune de ei că ar fi fost mari scule de dizidenți înainte de Revoluție, dar se învârt cu grangurii și nu prea cred să fi fost așa cum li s-a dus buhul.

— Pe de altă parte, voi sunteți generația televizorului, sunteți pompați cu înscenările ăstora până când nu mai știu nici unul dintre voi ce e adevărat și ce e fals. Arta are caracter repetitiv, îmi arată spre filmul de pe ecranul televizorului din sală – cred că am mai văzut aiureala asta de câteva ori, dar, cică, e o peliculă celebră, a luat nu mai știu ce mare premiu... – da' ce mi se pare interesant e că nivelul intelectual a scăzut în asemenea hal, încât majoritatea dintre voi, chiar dacă urmăriți ce se întâmplă pe ecran, nu sesizați nici măcar că e vorba de un film science-fiction și *de ce* este un film de imaginație. Fiindcă habar n-aveți de ipoteza științifică la care face aluzie filmul. Iar voi sunteți (din păcate) *cel mai elevat* eșantion al tinerilor de vârsta voastră, al publicului mediu – ori, dacă voi nu înțelegeți nimic, de ceilalți ce să mai zic?...

Îmi face semn spre ecran și mă întreabă dacă știu cum se numește filmul.

— *Desprindere lentă*. Așa-i zice. DESPRINDERE LENTĂ. Dar despre ce e vorba în el? Uite, ideea e, de fapt, că Luna s-a desprins de Pământ printr-un proces lent. Lin! Că „s-a urcat la cer” încet-încet, la un moment dat. Că nu era

întotdeauna așa - că la început făcea parte din planetă dar, conform teoriei Kant-Laplace, că masa însumată depășea masa critică a sistemului care, când a prins să se rotească, s-a desprins lent și s-a îndepărtat până la punctul în care a amortizat momentul cinetic inițial. Ia zi, crezi că printre cei cinci sau șase, câți am mai rămas acum aici, există măcar unul care să fi înțeles și conștientizat povestea de pe ecran? Mă tem că nu. Recepționați, *dacă* recepționați ceva, în mod superficial. Sau, neavând suficiente informații, luați lucrurile ca atare, orice aiureală vi s-ar spune - voi scoateți cu încredere caietele de notițe și vă consemnați ce vă dictează cei desemnați drept „specialiști” și „profesori”, fără să fiți în stare să înțelegeți că toți acești „academicieni” și „decani” au fost promovați pe argumente politice, așa că sunt tot atât de diletanți ca și voi în problemele de specialitate, iar majoritatea lucrurilor despre care vorbesc le cunosc de prin cărți de popularizare. — pe cele mai multe nu le știu nici ei ca lumea - dar vin și vi le predau vouă ca pe niște adevăruri indubitabile.

Privește către ecranul pe care imaginile filmului ale cărui efecte speciale au fost probabil simulate pe calculator - un cadru monumental al catastrofei cosmice și, în același timp, fascinant.

— „Când apele s-au despărțit de ape”... îl aud murmurând.

E un film fără actori - aproape un documentar științific dacă imaginile nu ar avea acel aer artistic. Cine l-o fi realizat? Când? Cum? Unde? Planetele uriașe evoluează lent, în desfășurări spațiale privite din cosmos - culori mirifice, când pale, când înflăcărâte, ilustrează cum, odată cu partajarea făcută, reacțiile exoterme provocate de creșterea presiunii produsă de presiunea excesivă se liniștesc. Luna se răcește mai repede. Apa luată după sine din oceanul primordial se întoarce înapoi înghețată din spațiu, răcind scoarța fierbinte.

— Și, se întoarce iar către mine, ipotezele astea ale

pământului PLAN. Și ale ISTORIEI SCURTE... În pofida argumentelor de natură sensibilă, care păreau să susțină ipoteza Pământului sferic, și cu care ne-au îndopat pe noi până la saturație, că ar fi „singura ipoteză confirmată de cercetarea științifică” și alte aiureli, știința, iată, se întoarce la ipoteza PĂMÂNTULUI PLAN... Tot ce părea să susțină ipoteza privind realitatea altor planete n-au fost decât înscenări și exagerări ale fanaticilor ipotezelor lui Ticho Brahe și Bruno. „Zborurile cosmice” – niște înscenări cinematografice ale serviciilor de propagandă ale Marilor Puteri. *Adevărul* – monopolul celor 7 mari concerne-trusturi ale Informației mondiale. Vinăștia acum și ne spun că, de fapt, lucrurile sunt mult mai complicate. Că senzația de sfericitate e provocată de bombarea cristalinului. „Ați văzut voi cu ochii voștri vreun astru sau vreo planetă rotindu-se? Nu! Luna e nemișcată, iar alte astre nu se văd cu ochiul liber. Ceea ce așa zișii oameni de știință v-au prezentat drept alte planete nu au fost decât iluzii provocate de sistemele optice prin care v-au spus să vă uitați – înșelătoriile Satanei”...

— Și care e adevărul? îl întreabă un tânăr din generația '90, care s-a apropiat de noi.

— Și eu de unde vrei să știu... ridică din umeri tipul. Știi? Cam pe vremea lui Cristos, nu mai știu ce rabin (parcă nu era totuși Maimonides), scria că „în vremea noastră știința a ajuns la *certitudinea* că Pământul, Luna, Soarele și alte astre și planete sunt rotunde și că planetele se rotesc împrejurul Soarelui. Azi, nimeni nu se mai îndoiește că planetele sunt sferice și că există mai multe lumi populate”. Și totuși, iată, pe parcursul întregului Ev Mediu TOATĂ LUMEA (cu câteva mici excepții), ca și acum, conform celor mai noi cuceriri ale cunoașterii, vedea Pământul *plan* și planeta Pământ singura lume locuită...

În filmul de pe ecran, imensa masă plană a Lunii se ridică tot mai sus pe cerul negru. Strălucește alb, polarizat, pe cerul negru, plutind aproape paralel farfuriei Pământului albastru în ceața diafană a aerului înalt al

stratosferei.

— Cum îți spuneam, se întoarce către mine iar, arta are caracter repetitiv, spre deosebire de știință. Așa că, în vreme ce informația tehnică ne parvine în flux continuu, modelele pe care se bazează imaginea noastră despre lume, cele formative, sunt datele cuprinse în imaginea-plastică a unei poezii sau în metafora acesteia, care ne-a impresionat fără a putea explica prea clar de ce.

— Dar ce părere ai, îl întreb, de faptul că știința modernă a căzut, după atâta timp, de acord cu dogma religioasă și în privința vechimii Lumii. Istoria nu are decât 3.000 de ani... de fapt 5.000...

— Da... Facerea Lumii, vreme de milenii a fost considerată doar cu câteva mii de ani înainte, de Cristos. Apoi, când religia a făcut concesia de a admite că nu era strict cât scria în Cartea Sfântă - jup! - s-a și dus la „milioane și milioane de ani în urmă”, deși termenul acesta, „milioane”, nu are nici o încărcătură de reprezentare pentru om. Sau poate tocmai de aceea... Înscenări. Propagandă. Când, până și „dovezile de mii de ani” ale Bisericii (care, orice s-ar zice, sunt cele mai vechi și de încredere) nu au, cel mai adesea, decât câteva sute de ani - e consemnată la Vatican data când s-a admis înscenarea și cine și cum a „fabricat” moaștele respective... N-ar fi de mirare să aflăm că, de fapt, nici nu sunt „mii de ani” de Istorie, ci că Istoria nu are decât câteva sute de ani - poate nici măcar atât - cum spunea o dată o fată, Ruxandra Andrian, sefistă și ea. Eu nu am trăit nici 50 și mă tem să vorbesc până și de realitatea evenimentelor mai vechi la care am participat, iar tipii ăștia, făcând pe oamenii serioși și dându-și importanță, au neobrăzarea, cu un arșic de nu se știe ce vită între degete - arșic pe care ei nici nu știu exact când, cine și unde l-a găsit sau fabricat - să țină tirade sforăitoare și foarte convingătoare despre ce era „acum milioane de ani”. În urmă. Înainte de Cristos. Sau despre ce era pe vremea Genezei. Cosmice. Sau chiar înainte... O tâmpenie.

Deductii înguste la minte și nedocumentate pornind de la niște modele ale lumii care nici măcar nu se confirmă, scoase din niște minți incapabile să mă lămurească mulțumitor măcar de ce a fost acum cinci ani, sau care o să fie vremea mâine. „Profeți mincinoși”...

Văzând că un nou sosit părea să se fi „lipit” la „maestru”, m-am ridicat și am plecat în sala cealaltă, unde se dansa. De la Revoluție înapoi nu mai știe nimeni nimic. Toți bâjbâie.

Trec pe lângă alți doi „Maestri” care discută despre prăbușirea prețului și a tirajului la reviste și cărți și despre intrarea pe Internet, în pofida faptului că în Occident i s-a deschis proces, sub acuzație de spionaj (sau poate tocmai de aceea – o sculă bună, „garantată” pentru hoții de la noi). Apoi mă încurc cu o tipă care-mi prezintă un fost securist „autentic”. Dansăm în semiîntineric și discutăm, despre moartea lui Dan Merișca. Un puști, Adrian Bănuță, mă acostează că, cică, vrea să scoată un săptămânal de science-fiction al „generației '90”. Îl asigur că o să-i dau și eu ceva – deși nu am încă nimic concret scris, dar, dacă asta e condiția de a te distra cu ăștia, de ce nu? – o să scriu și eu ceva SF. Nu poate fi prea greu... Cică „ăia buni” sunt invitați – nu plătesc nimic la întâlnirile astea ale lor. Cât o mai ține...